

ВСТУП

СЛОВНИК МАЛОЛЮДЦІВ, АДАПТОВАНИЙ ДЛЯ ОСОБЛИВО УРАЗЛИВИХ ЧИТАЧІВ

(Оновлене і доповнене видання,
авторка Перспікація Тік)

Анайто!: вигук, чие значення варіюється від «Мати Василева!» до «Мені вже починає уриватися терпець, начувайтесь!».

Баньки: очі

Бешка: така вовняна тваринка, що харчується травою і бекає. Не корова.

Бздури: дурниці, нонсенс

Великий Муж: голова клану (зазвичай чоловік келди)

Відьомство: все, що відьма робить.

Всім каргам карга: дуже поважна відьма

Гузь: дуже важливий обов'язок, підкріплений традицією і магією. Не птаха.

Дивочний: химерний, дивний. Іноді, з якоїсь причини — також видовжений.

Жадливий: такий, що чогось прагне, наприклад, «Я жадливий до горнятка чаю».

За старих часів: дуже давно

Кадук: ні на що не здатна особа

Капшук: шкіряний мішечок, щоб носити на поясі, де малолюдки зберігають свої цінності, а також недоїдену їжу, цікавих комах, корисні лозинки, грязюку на щастя та інше. Порпатися в капшуку рукою не рекомендується.

Карга (стара карга): відьма будь-якого віку.

Келда: жіночий лідер клану і, зрештою, матір більшості його членів. Діти малолюдків народжуються критичними, і впродовж життя келди народжують їх сотнями.

Людиска: людські істоти.

Нагольгатися: мене запевняли, що це означає «втомитися».

Нужник: туалет.

Нюня: слабка особа.

Ой леле: вигук відчаю.

Останній Світ: малолюдки вірять, що вони мертві. Цей світ такий гарний, пояснюють малолюдки, що вони, певно, були дуже праведні у минулому житті, а тоді померли й опинилися тут. Таким чином, смерть

у цьому світі означає лише повернення до Останнього Світу — дуже, на їхню думку, нудного.

Парувня: трапляється лише у великих малолюдських курганах високо в горах, де води вистачає для регулярного купання; щось на кшталт сауни. Фіґлі Крейдокраю мають схильність вважати, що зайвий бруд рано чи пізно сам відвалиться.

Паскудник: неприємна особа.

Паскудяка: дуже неприємна особа.

Паскудятко: особа, як правило, неприємна.

Потайка: таємниця.

«Спеціальна овеча настоянка»: боюся вас розчарувати, але це щось на кшталт самогону. Ніхто не знає, що буде з вівцею, яка його вип'є, але, кажуть, краплина настоянки дуже помічна для вівчарів, особливо холодної зимової ночі, а для Нак Мак Фіґлів — будь-якої пори дня і ночі. Не намагайтесь приготувати її вдома!

Співець: бард клану, навчений грати на музичних інструментах та складати вірші, історії і балади.

Тлумак: див. Кадук.

Хіпешити: хвилюватися, засмучуватися.

Шкорба: стара жінка.

ВЕЛИКИЙ СНІГОПАД

Завірюха прилетіла і на повній швидкості вдарилася об пагорби. Жодне небо не мало б містити в собі стільки снігу, і позаяк жодне небо і не могло стільки вмістити, сніг цей випадав; падав суцільною білою стіною.

На вершечку древнього кургану, де ще кілька годин тому росла купка акацій, тепер лишився тільки бокатий сніговий насип. Минулого року о цій порі тут вже пробивалися ранні первоцвіти; тепер все довкола вкривав сніг.

Частина снігового покрову ворухнулася. Ділянка завбільшки з яблуко піднялася, і з-попід неї повалила курява. Рука завбільшки з кролячу лапку, не більше, розвіяла дим.

Блакитне личко — дуже маленьке і дуже сердите — визирнуло з-попід кавалка снігу і визвірилося на неочікувану білу неозорість.

— Трясця, анайто! — буркнуло воно. — Ну ти си подиви? Оце зимар розгулявсі! Не, то паскудятко не розуміє слова «ніт»!

Нагору попідстрибувало ще більше снігових грудок. Назовні повизирали інші голови.

— Ой леле-леле, леленько! — обурилася одна голова. — Він си знову знайшов велику відьмоньку!

Перша голова повернулася до другої і озвалася:

— Дурноверхий Вулі?

— Так, Пограбе?

— Чи я тобі не казав, легше будь із тим лелеканням?

— Авжеж, Пограбе, так і казав, — визнала голова на ймення Дурноверхий Вулі.

— То нащо ти це ото лелекнув?

— Вибачей, Пограбе. Вирвалосі.

— Таке розчарування.

— Вибачей, Пограбе.

Пограбуйко зітхнув.

— Але боюся, ти маш рацію, Вулі. Він прийшов по велику відьмоньку, не інакше. Хто тама на фермі за нею нагляда?

— Малий Небезпечний Костур, Пограбе.

Пограб звів погляд на хмари, які були так щільно напхані снігом, що аж прогиналися.

— Гаразд, — сказав він і зітхнув ще раз. — Час си в'явити Герою.

Він пірнув назад під сніг, акуратно вкрутивши на місце сніговий корок, і ковзнув униз, в серце фігелевої гори.

Зсередини вона була доволі просторою. Ближче до центру людина могла б навіть стати на весь зріст; щоправда, ця людина одразу б зігнулась у нападі кашлю, бо в центрі розташовувався отвір, щоб випускати дим.

Вздовж всієї стіни ярусами ліпилися балкони, і геть усі були напхані фіглями. Зазвичай тут стояв цілковитий гармидер, але зараз чомусь було до лячного тихо.

Пограбуйко рушив до вогнища, де чекала його дружина, Дженні. Вона трималася прямо і гордо, як і належить келді, але зблизька йому здалося, що вона була плакала. Пограб обійняв дружину за плечі.

— Добре, ви, певно, знаєте, що ся діє, — звернувся він до синьо-червоної аудиторії, яка дивилася на нього згори вниз. — Це вам не простий буревій. Це зимар знайшов велику відьмоньку — та легше, успокойтисі!

Він почекав, доки галас та брязкотіння мечів стихнуть, а тоді продовжив:

— Не мо' битися із зимарем замість неї! Це її шлях! Не мо' пройти його за неї! Але пані всім каргам карга наставила нас на інший шлях! Шлях цей темний і небезпечний!

Залою здійнялися схвальні вигуки. Отже, принаймні сама ідея припала фіглям до смаку.

— Отак! — зрадів такій реакції Пограб. — Я с'мо вирушаю у путь, добувати Героя!

Ця репліка викликала вибух сміху, а Великий Ян, найвищий з усіх фіглів, вигукнув:

— Ще рано. Ми йому встигли тіко пару геройських уроків дати! З нього поки — один великий пшик, та й усе!

— Для великої відьмоньки він буде героєм, на тому і квит, — відрубав Пограб. — А зара гетьте звідси, всім гамузом! Уперед, до крейдяної ями! Прорийте мені шлях до Підземного Світу!

Це точно зимар, сказала собі Тіфані Болячка, стоячи перед батьком у вимерзлому фермерському будинку. Вона відчувала цю істоту там, ззовні. Така погода була рідкістю навіть для зими, а зараз вже повернуло на весну. А отже, це виклик. А може, просто гра. Ніколи точно не знаєш, коли маєш справу із зимарем.

От тільки ніяка це не гра, адже ягнята помирають. Мені лише тринадцять, а мій батько, і багато інших людей,

старших за мене, хочуть, щоб я щось вдіяла. А я не можу. Зимар знову мене знайшов. Він зараз тут — а я заслабка.

Краще б вони на мене напосідали. Але ж ні, натомість вони мене благають. Батькове обличчя посіріло від хвилювання, і він благає. *Мій батько благає мене.*

Ой ні, він стягає капелюха. Він *стягає капелюха*, звертаючись до мене!

Вони думають, що магія приходить безоплатно, варто мені лише клацнути пальцями. Та якщо я не зможу їм зарадити, то який з мене взагалі зиск? Не можна, щоб вони побачили, як мені лячно. Відьмам заборонено боятися.

А ще це я в усьому винна. Я це все почала. Я і мушу покласти цьому край.

Пан Болячка прочистив горло.

— ...І, гм, якби ти могла... гм, змагічити цю напасть геть, чи якось так? Заради нас?..

Усе в кімнаті було сірим, тому що світло з вікон просіювалося крізь шар снігу. Ніхто не марнував часу, щоб відкидати цю гидоту від будинків. Кожен, хто був здатний тримати в руках лопати, був потрібен деінде, і людей однаково не вистачало. Через це більшість не спали всю ніч — ходили за отарами овець-однорічок, намагалися тримати ягнят у безпеці... в темряві, в снігу...

В її снігу. Цей сніг був посланням для неї. Викликом. Зазивом.

— Добре, — сказала вона. — Я подивлюся, що можна зробити.

— Ти моя хороша, — батько широко всміхнувся з полегшення.

Ні, зовсім не хороша, подумала Тіфані. Я прикликала це на наші голови.

— Вам треба буде розпалити велике багаття, нагорі, поруч із повітками, — сказала вона вголос. — І я маю на увазі просто величезне багаття, зрозуміло? Зберіть все, що горить, і стежте, щоб вогонь не вщухав. Він увесь час намагатиметься згаснути, та ви мусите його підтримати. Підкидайте паливо, хай там що. *Вогонь не має згаснути!*

Вона постаралася, щоб її «не» прозвучало гучно і лячно — не хотіла, щоб у людей розбігалися думки. Вона натягла щільний вовняний плащ, який для неї сплела пані Зрадонька, і схопила чорний гостроверхий капелюх з гачка на дверях родинного дому. Натовп, що напхався у кухню, видав щось на кшталт колективного рохання, а дехто позадкував. Воліємо відьму, потребуємо відьми, та водночас — зійдемо з її шляху.

У цьому й полягала магія гостровершого капелюха. Цей ефект пані Зрадонька назвала «фонти».

Тіфані Болячка вийшла у вузький коридор, прорубаний крізь засніжене подвір'я, де намело кучугури, вищі за два людські зрости. Принаймні глибокий сніг сяк-так захищав від вітру, що різав і колов, наче ножами.

Стежку розчистили аж до загону, але це була непроста робота. Коли всюди лежить п'ятнадцять футів снігу, як ти його розгребеш? Куди ти його розгребеш?

Вона чекала біля повіток для возів, доки чоловіки вгризалися у снігові береги. Були вже смертельно втомлені — копали багато годин.

Важливо було...

Але важливих речей було багато. Було важливо мати спокійний та впевнений вигляд, було важливо тримати голову ясною, було важливо не показувати, яка ти впісьювально налякана...